

III. FELADATLAP

CSAPAT NEVE: _____	
IRÁNYÍTÓ TANÁR:	
CSAPATTAGOK:	1. _____ 2. _____ 3. _____ 4. _____

BEKÜLDÉSI HATÁRIDŐ:

2016. február 21.

I. FELADATSOR

Az öreg Gyerkó Anti bá fekszik itt, de az övé a kisebb eset, mert a tánc miatt halt meg. Tudom, mert ott voltam azon a mulatságon.

*

Félig a szoba sarkába merülve játszott a Szándoki bandája. A szál dróton függő lámpa sűrű ködben haldoklott. Alatta lüktetett a tánc, az ünnepi vigalom. Az asztalnál öregek boroznak. Az öklök, nagy fejek árnyéka rászik a poharakra, melyek fölött a bor illata dereng. De hiába dereng, csak nem lesz jókedv belőle. A tánc sem az, ami volt: a test szépséges kivirágzása öreg nóta karjai közt, csak afféle nyálás városi holmi, aminek se füle, se farka, se teteje, se Istene. És a hozzávaló nóta! Hát nóta ez? Nem hegedűből termik, hanem döglött ló farkával csalják elő az ördög hasából. Tiszta szégyen hallgatni is. Ki tudja, hol bujdosik fekete fátyolban a régi magyar dal, a mámoros, álomlátó, gyönyörűséges, csillagos, drága boszorkány, aki puha szárnyal ereszkedett valaha az emberi szívre azon frissen, ahogy az öreg hegedűfában fogantatott. Egy életünk, egy halálunk, mindent reaszántunk. Hej, te nóta! Nincs immár se cigány, se jó bor, ami elővarázsolna. Töltsön kend, Anti bá, ott egye a fene az egész világot! Szégyellje magát, hogy nem halt meg, mikor kellett volna!

Anti bácsi még a régi vágású, igaz ember. Deres a feje, de kemény a teste. Magas és széles, szép, keresztre feszített ember, kinek forró leheletétől reszket a bajsza. Úgy ül a széken, mint aki világokat tudna teremteni, de azt tartja, hogy nem érdemes. Nem válaszol a szóra, csak nézi a kis locsadékbort. Ki tudja, hová száll el a tekintete.

- Bort! - mordul hátra a korcsmárosnak.

Aztán újra nézi a sárga levet. Az asztalra vetett öklén az erek vastagon duzzadnak. Súlyos, halálos kéz ez is. Lassan és hatalmasan mozdul, mikor poharat billentenek feléje. Megragadja a magáét, de megint visszateszi. Valami forr, kavargó a bensejében, amihez méltatlan és kevés egy nyavalyás pohár. A régi kupák mértéke kell ehhez. A kemény ezüst kupáké, amelyeket ivás után a markunkban ronccsá nyomorított a keserűség. Ezek közül a legények közül maradt vissza öreg Gyerkó Antal. A többiek már a föld alatt döngetik koporsójukat. Az ő életén is látszik, hogy csak ideiglenesen maradt vissza. Még valami elintéznivalója van, s ő is siet a többi után. Az ablak alatt kapál már az ő lova is ..

(Nyíró József: Kopjafák)

bölcs diákok

6. ORSZÁGOS SZINTŰ VETÉLKEDŐ

1. Írjatok fülszöveget Nyirő József: Kopjafák című művéhez. **5 pont**

2. Nyirő József: Kopjafák című, az Erdélyi Szépműves Céh kiadásában megjelent művét Gy. Szabó Béla metszetei illusztrálták. Melyik novellához kapcsolhatók az egyes illusztrációk? Adjátok meg a novella számát, valamint egy mondatban magyarázzátok el, hogyan kapcsolódik az illető novella a metszethez. **5 pont**

3. „Félig a szoba sarkába merülve játszott a Szándoki bandája.”

a. Milyen hangszereken játszhattak Szándoki bandájának zenészei? **1 pont**

b. Nevezzétek meg a hegedűsaládba tartozó vonós hangszereket! **1 pont**

c. Mi a hegedű lelke? **1 pont**

d. Ki volt a magyar hegedűkészítők „stradivari”-usa? **1 pont**

e. Hallgassátok meg az alábbi linkeken található, különböző vonósnégyesek előadásában elhangzó klasszikus zenei darabokat. Azonosítsátok az előadott művek szerzőjét és címét.

Első zeneszám – [link1](#)

Második zeneszám – [link 2](#)

Harmadik zeneszám – [link 3](#)

3 pont

4. „Az öklök, nagy fejek árnyéka ráesik a poharakra...”

a. Hány cm nagyságú lehet az az ököl, amely egy 200 mm magas talpaspohár 25 mm árnyékában 10 mm-es árnyékkal rendelkezik? **2 pont**

b. Azonosítsátok az alábbi állati nyomok árnyékát! **5 pont**

5.

a. Nevezetek meg két zenei stílust, melyek kialakulásához hozzájárultak a cigányok! **1 pont**

b. Milyen színek szerepelnek a cigányzászlón, és mi található rajta? **2 pont**

6. Tervezzetek kopjafát Nyirő Józsefnek. Rajzoljátok le egy A4-es lapra, magyarázattal ellátva a használt szimbólumokat és azok jelentését. A rajzot küldjétek be postán. **6 pont**

7. „A tánc sem az, ami volt: a test szépséges kivirágzása öreg nőta karjai közt, csak afféle nyálas városi holmi, aminek se füle, se farka, se teteje, se Istene.”

Népviseletünk, népzeneünk, néptáncunk szent örökség, aminek megőrzéséhez ti is hozzájárulhattok. Készítsetek dokumentumot a még fellelhető értékeinkről. Válasszatok ki egy

telepölést a vidéketeken, és kisfilmben mutassátok be a népviseletét, népzenejét, néptáncát. (A kisfilmre a csapat tagjainak kell beöltözni, táncolni és énekelni, és minden csapattagnak kell szerepelnie valamilyen tevékenységgel.) A kisfilmet töltsétek fel a youtube-ra, a linket pedig másoljátok be a megoldásokhoz.

10 pont

II. FELADATSOR

A fiatal indián lámpát vitt, felmentek mögötte a partról, s átvágtak egy réten, amely harmatban fűrdött. Aztán erdőbe értek, s egy ösvényen haladtak, azon eljutottak a fahordó úthoz, amely felvezetett a hegyekbe. A fahordó úton sokkal világosabb volt, mert kétoldalt kivágták a szálfákat. A fiatal indián megállt, elfújta a lámpáját, s mentek tovább az úton.

Kanyarban fordultak be, ekkor egy kutya jött elő ugatva. Szemben fény világított a kunyhókból, itt laktak az indián kéreghántók. Újabb kutyák rontottak nekik. A két indián visszaküldte őket a kunyhókhoz. Az úthoz legközelebb eső kunyhó ablaka világos volt. Egy öregasszony állt a kunyhóbejáratnál, kezében lámpa.

Benn faágyon fiatal indián asszony feküdt. Két napja próbálja már a gyermekét megszülni. A tábor valamennyi öregasszonya segédkezett neki. A férfiak kivonultak az útra, ott ültek a sötétben, s dohányoztak, távol az asszony lármájától.

Éppen felsikoltott, mikor Nick és a két indián belépett a kunyhóba, apja és George bácsi után. Az alsó ágyon feküdt, nagy dagadt teste felnyomta a takarót. Fejét oldalra fordította. A felső ágyon hevert a férje. Három nappal ezelőtt igen csúnyán megvágta baltával a lábát. Pipázott. A szobában nagyon rossz szag volt.

Nick apja megparancsolta, hogy tegyenek vizet a kályhára, s amíg a víz melegedett, ő Nickkel beszélgetett.

– Ennek az asszonynak gyereke lesz, Nick – mondta.

– Tudom – mondta Nick.

– Nem tudod – mondta az apja. – Ide figyelj. Most van abban, amit vajúdnak hívnak. A kisbaba meg akar születni, s az asszony is meg akarja szülni. Minden izma azon igyekszik, hogy a baba megszülessen.

Ez történik olyankor, amikor jajgat.

– Értem – mondta Nick.

Éppen akkor felkiáltott az asszony.

– Ó, papa, nem tudsz neki adni valamit, amitől abba hagyja a jajgatást? – kérdezte Nick.

– Nem. Nincs semmi érzéstelenítőm – mondta az apja. – De a jajgatás nem érdekes. Én nem is hallom, mert nem érdekes.

A férj a felső ágyon a fal felé fordult.

A konyhán dolgozó asszony intett az orvosnak, hogy forró a víz. Nick apja kiment a konyhába, s úgy a fele vizet átöntötte a nagy üstből a mosdótálba. Zsebkendőből kibugyolált különböző dolgokat, s beletette őket a vízbe, amit az üstben hagyott.

– Ennek forni kell – mondta, s dörzsölni kezdte kezét a mosdótál forró vizében egy darab szappannal, amelyet a táborból hozott magával. Nick nézte az apja két kezét, amint egymást dörzsölik a szappannal. Apja nagyon alaposan és gondosan megmosta a kezét, s közben beszélt.

(Ernest Hemingway: Indián tábor)

1. Ernest Hemingway: Indián tábor című műve egy beavatástörténet, amelyben a főszereplő, Nick Adams olyan új élethelyzetbe kerül, amely az élet és halál kérdéseivel szembesíti. Hogyan számol be a kisfiú az indián táborban történekről? Milyen gondolatok, érzések és kérdések kavarnak benne? Írjátok meg Nick aznapi naplóbejegyzését, szem előtt tartva a történetet, azok hatását, valamint a kisfiú korát. **5 pont**
2. Igaz vagy hamis? Válaszoljatok a kérdésekre Hemingway novellája alapján. **5 pont**
 - a. Nick édeaspjával és testvérével, George-dzsal együtt ment az indián táborba.
 - b. A vajúzó indián asszony egy emeleteságyban feküdt.
 - c. Nick apja nem akart érzéstelenítőt adni az indián asszonynak.
 - d. Az indián asszony férje segédkezett a szülésnél.
 - e. Nick apja konyhakéssel végezte el a császármetszést.
 - f. Az orvos büszke volt az elvégzett műtétre.
 - g. Az indián asszony férje belehalt az elfertőzött lábsebébe.
 - h. A fiatalasszony túlélte a műtétet.
 - i. Az újszülött kisfiú volt.
 - j. Hazafele csak Nick és édesapja ültek a csónakban.

3. Töltsétek ki az alábbi táblázatot, megnevezve öt különböző nemzetiségű novellairót (olasz, francia, orosz, magyar, angol). **5 pont**

Író	Novelláskötet	A kötet megjelenésének éve

4. „...s dörzsölni kezdte kezét a mosdótál forró vizében egy darab szappannal, amelyet a táborból hozott magával.”. Nick apja biztosan nem a boltból vásárolt szappannal mosott kezét. Próbáljatok ti is szappant készíteni házilag. E célból töltsétek ki az alábbi táblázatot, majd rögzítsétek a munkamenetet egy maximum 3 perces film formájában, amelyet feltöltök a youtube-ra, és annak linkjét másoljátok be a megoldásokhoz. Az elkészült terméket küldjétek be postán.

10 pont

Felhasznált anyagok	Felhasznált eszközök	Munkamenet leírása	Alkalmazott munkavédelmi szabályok

5. „Minden izma azon igyekszik, hogy a baba megszülessen”. Melyik belső szerv és milyen típusú izmai húzódnak össze vajúdkor? Nevezzétek meg az izomösszehúzódást kiváltó hormont és a hormont termelő sejtek elhelyezkedését! **2 pont**

6. Mit tudunk az indiánokról?

a. Miért nevezték az indián őslakosokat Red Indian-nek?

1 pont

- b. Honnan származnak az indiánok? **1 pont**
 - c. Hogyan kerültek az indiánok Amerikába? **1 pont**
 - d. Kik voltak a sámánok? **1 pont**
 - e. Hogyan közvetítették hagyományaikat az indiánok? **1 pont**
 - f. Milyen áron vásárolta meg a holland telepesek számára Peter Minuit Manhattan szigetét az indián őslakosoktól? **1 pont**
 - g. Hány hivatalosan elismert indián nemzet (törzs) él ma az Amerikai Egyesült Államok területén? **1 pont**
 - h. Hogyan nevezték a cseroki indiánok erőszakos áttelepítését, melynek során 1300 km-t gyalogoltak nyugatra Tennesseeből új otthonuk, Oklahoma felé? **1 pont**
 - i. Sorolj fel négy híres indián őslakost (valós személyt!) **1 pont**
 - j. Mik a totemoszlopok? **1 pont**
7. Az indiánok varázserőt tulajdonítottak a maszkoknak, és hittek benne, hogy aki felölti a maszkot, az a maszk szellemét is átveszi. Az indiánok a maszkokat különböző rituálékban, valamint a gyógyításban használták. Készítsetek ti is indián maszkot, adjatok neki nevet, majd küldjétek be postán. **10 pont**

A feladatok megoldásait minden csapat saját adatlapjára kell feltöltse a <http://bod.comunitas.ro> címre. Amennyiben a rendszer ezt valamilyen okból kifolyólag nem engedélyezné, emailben kérjük csatolni a magyaroktatas@magyaroktatas.ro címre.

A kreatív feladatokhoz **(I. feladatsorból a 6-os feladat, II. feladatsorból a 7-es feladat)** tartozó megoldásokat a következő címre kell postázni: **Fundația Comunitas, 400489 Cluj-Napoca, str. Republicii nr. 60.** (A borítékra kérjük ráírni: **BÖD – Országos szintű vetélkedő középiskolások számára** valamint **a csapat nevét**)

FORMAI KÖVETELMÉNYEK¹ BETARTÁSA

10 pont

¹ A megoldások első oldala a feladatlap első, a megjelölt adatokkal kitöltött oldala. Kérjük, a megoldásokat az egyes feladatsorokban megadott szövegrészeket, valamint a feladatok szövege *nélkül*, a megadott sorrendet megőrizve küldjék be (ez utóbbi kérés nem vonatkozik az olyan feladatok megoldásaira, melyeket külön lapra kell elkészíteni). A szövegformázásra vonatkozó követelmények a következők: **betűtípus** Times New Roman, **betűméret** 12 pt, **igazítás** sorkizárt, **behúzás típusa** első sor, **értéke** 1,25 cm.